

Mark- och miljööverdomstolen

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar över promemorian Elmarknadslag (Ds 2017:44)

Regeringskansliets dnr M2017/02261/Ee

Förslaget till elmarknadslag innehåller i 2 kap. 13-14 § bestämmelser om miljöbalkens tillämplighet vid prövning av frågor om nätkoncession. Enligt förslaget 2 kap. 18 § ska en nätkoncession förenas med bl.a. de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter. Förslaget 17 kap. 1 § anger att nätmyndigheten, dvs. Energimarknadsinspektionen, är tillsynsmyndighet över villkor som meddelats med stöd av lagen, dvs. de villkor som en nätkoncession förenas med. Bestämmelserna motsvarar i sak bestämmelser i ellagen.

Mark- och miljööverdomstolen har i flera avgöranden konstaterat (se bl.a. domar meddelade den 7 juni 2017 i mål nr M 9393-16, M 9395-16, M 9397-16 och M 10364-16) att beslut enligt ellagen inte har rättskraft som påverkar prövningar enligt miljöbalken och att en tillsynsmyndighet därför kan meddela förelägganden och förbud med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken. Domstolen har i nämnda mål upphävt villkor i koncessionsbesluten som rört åtgärder som omfattas miljöbalkens regler om samråd i 12 kap. 6 § med motiveringen att det inte varit miljömässigt motiverat att föreskriva sådana villkor i koncessionsbeslutet och att det är mer lämpligt att de tillsynsmyndigheter som har lokal-kännedom beslutar om försiktighetsmått och utövar den operativa tillsynen.

Enligt Mark- och miljööverdomstolen bör det mot bakgrund av detta övervägas om det inte är en lämpligare ordning att den myndighet som är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken, dvs. den kommunala miljönämnden eller länsstyrelsen, utövar tillsyn över de villkor i en nätkoncession som föreskrivs till skydd för

människors hälsa och miljön med stöd av 2 kap. miljöbalken. De myndigheter som utövar tillsynen enligt miljöbalken har den kompetens som krävs för tillsyn över miljöbalkens allmänna hänsynsregler och har också en bättre lokalkännedom. En sådan ordning möjliggör också att tillsynen enligt ellagen blir möjlig att samordna med den tillsyn som bedrivs enligt miljöbalken. Om tillsynen även fortsatt ska bedrivas av Energimarknadsinspektionen bör myndigheten vid föreskrivande av villkor för nätkoncessionen noga överväga vilka villkor som det är miljömässigt motiverat att föreskriva om. Detta med hänsyn till de möjligheter som en myndighet som utövar tillsyn enligt miljöbalken har att föreskriva om nödvändiga förelägganden och förbud enligt 12 kap. 6 § och 26 kap. 9 § miljöbalken.

Mark- och miljööverdomstolen vill slutligen uppmärksamma departementet på att domstolen i en dom den 8 december 2017, mål nr M 11101-16, har funnit att det inte är möjligt att förena ett beslut om nätkoncession med villkor om kompensationsåtgärder. Detta eftersom ellagen inte innehåller någon hänvisning till 16 kap. 9 § miljöbalken. Domstolen fann vidare att villkor om kompensationsåtgärder är långtgående och att en allmän bestämmelse om att en nätkoncession får förenas med villkor (motsvarande den som föreslås i 2 kap. 18 § elmarknadslagen) inte är ett tillräckligt lagstöd. Om det finns behov av att kunna meddela villkor om kompensationsåtgärder bör därför en bestämmelse om möjliggör det tas in i elmarknadslagen.

Mark- och miljööverdomstolen har i övrigt inga synpunkter på de förslag som lämnas i departementspromemorian.

I handläggning av detta ärende har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Malin Wik, tekniska rådet Dag Ygland och föredraganden Christopher Jakobsson

Claes-Göran Sundberg

Christopher Jakobsson